

Objectivity Journalism and Objectivity in Crisis Journalism

Abdolaziz Tatar¹ | Soheil Rezanejad²

1. Corresponding author, Faculty Member of Academy of Persian Language and Literature, Ph.d. candidate, Department of Communications, Faculty of Social Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail. aztatar@apll.ir
2. PhD in Communication Sciences, Department of Communications, Faculty of Social Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail. rezanejad@ut.ac.ir

Article Info

Article type:

Research Article

Article history:

Received: 24 May 2025

Received in revised form: 15 July 2025

Accepted: 15 August 2025

Published online: 5 December 2025

Keywords:

Objectivity Journalism,
Citizen Journalism,
Crisis Journalism,
journalists' Help,
journalists' Trauma,

ABSTRACT

Objective: In this study, the concept of news objectivity in crisis journalism and the factors influencing it are examined.

Methods: Descriptive, analytical, and library-based methods were employed.

Results: Experts argue that maintaining objectivity in crisis journalism is complex and characterized by dualities. In certain crises, complete objectivity may not be attainable. One factor related to objectivity in crisis journalism is the role of assistance provided by journalists, with opinions divided on its appropriateness. Journalistic trauma is another influential factor, as psychological injuries may lead to bias. Finally, despite its benefits, citizen journalism may compromise objectivity due to a lack of awareness among the general public regarding ethical and security considerations, potentially resulting in challenges to objectivity and the spread of misinformation.

Conclusions: Due to the distinct nature of crises, objectivity in crisis journalism differs from that in other journalistic domains and is intertwined with ethical and security concerns that necessitate specific considerations. In this context, journalists adhere to the policies and ethical and security guidelines of their respective news organizations. These organizations must establish clear protocols. Furthermore, news organizations are obligated to provide psychological support to mitigate trauma among crisis journalists. Citizen journalists should also be educated on ethical and security standards to avoid unintentionally creating difficulties for officials or infringing upon the privacy of victims and their families.

Cite this article: Tatar, A. & Rezanejad, S. (2025). Objectivity Journalism and Objectivity in Crisis Journalism, *News Science*, 14 (3), 1-4. DOI: <http://doi.org/10.22034/Irsi.2025.525827.1372>

© The Author(s).

DOI: <http://doi.org/10.22034/Irsi.2025.525827.1372>

The Journal of News Science
Vol. 14, No. 3, Ser.55, Autumn 2025, P. 1- 4
Journal homepage: <https://www.mjourcom.ir/>
DOI : <http://doi.org/10.22034/lrsi.2025.525827.1372>

Open Access

ORIGINAL ARTICLE

Objectivity Journalism and Objectivity in Crisis Journalism

Abdolaziz Tatar¹ | Soheil Rezanejad²

3. Corresponding author, Faculty Member of Academy of Persian Language and Literature, Ph.d. candidate, Department of Communications, Faculty of Social Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail. aztatar@apll.ir
4. PhD in Communication Sciences, Department of Communications, Faculty of Social Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail. rezanejad@ut.ac.ir

Received: May 24, 2025

Accepted: August 15, 2025

EXTENDED ABSTRACT

Interdiction:

No nation is immune to crises. In times of crisis, individuals often experience disorientation and instinctively turn to the media for information. During such periods, the public relies on media outlets to understand the nature, severity, and scope of the crisis - including the extent of damage, casualties, and financial and human losses. This is where crisis journalism fulfills its role by addressing the questions and concerns of its audience - a responsibility inherent to the field.

Journalists bear a unique responsibility due to the distinct social role of their profession. The social contract expects journalists to serve as impartial and independent communicators. While news media are expected to report objective facts, many outlets are influenced by political, ideological, and economic interests, which can shape their coverage—or lack thereof. Although objectivity is a foundational principle of journalism, its application during crises requires specific considerations. This research examines the concept of objectivity in news reporting and explores factors influencing its maintenance in crisis situations.

Method:

This study employs a descriptive-analytical approach based on library research. By consulting scholarly books, domestic and international academic articles, and online sources, it reviews the perspectives of experts and scholars on the concept of objectivity in crisis journalism.

Findings:

Experts argue that maintaining objectivity in crisis journalism is complex and involves inherent tensions. The nature of the crisis significantly influences objectivity; during conflicts, for instance, security concerns and the protection of military information may prevent journalists from reporting with complete objectivity. Similarly, safeguarding individual privacy can limit objective news coverage. Conversely, some contend that journalists have a duty to report events objectively and without censorship.

Several factors influence objectivity in crisis reporting. First, the role of journalists in providing aid is debated. Proponents argue that journalists have humanitarian obligations alongside professional duties, which may affect objectivity when assisting affected individuals. Opponents, however, assert that journalists should focus solely on objective, comprehensive coverage of events.

Another factor is journalist trauma. Covering crises often exposes journalists to dangerous situations, potentially causing physical or psychological harm. Such trauma can introduce bias and affect reporting.

Finally, citizen journalism, while beneficial in many respects, poses challenges to objectivity. Due to a lack of familiarity with ethical and security considerations, citizen journalists may inadvertently spread misinformation, violate privacy, or exaggerate events due to personal or political biases. This can hinder effective crisis management. Although citizen journalism can be valuable in normal circumstances, it often presents significant challenges during crises.

Conclusions:

Given the unique characteristics of crises, objectivity in crisis journalism differs from that in other forms of reporting. It is intertwined with ethical and security considerations that demand specific guidelines. Each type of crisis requires a distinct reporting approach, and media policies should reflect these variations. Journalists must adhere to their organization's ethical and security protocols, which should be clearly outlined in comprehensive crisis guidelines. These guidelines should assist journalists in making informed decisions about publishing news and images in alignment with ethical standards.

Additionally, news organizations should provide psychological support to mitigate trauma among crisis journalists. They must also develop strategies to address challenges posed by social media, such as misinformation. Continuous monitoring of social media platforms is one potential solution.

Citizen journalists should also be educated on ethical and security standards to avoid compromising the privacy of victims and their families or hindering official crisis response efforts.

Data Availability Statement

Data available on request from the authors.

Acknowledgements

The authors would like to thank anonymous reviewers.

Ethical considerations

Not applicable.

Funding

Not applicable.

Conflict of interest

The authors declare no conflict of interest.

References

- Ahmed, S. (2017). Crisis of Modern Journalism: Separating fact from fiction. Tulane University. Available at <https://news.tulane.edu/news/crisis-modern-journalism-separating-fact-fiction>
- Allan, S. (2006). Online News: Journalism and the Internet. Buckingham: Open University Press
- Allen, S. (2013). Citizen Witnessing: Revisioning Journalism in Times of Crisis. Cambridge: Polity Press
- Badiee, N. & Ghandi, H. (2003), Modern Journalism. Tehran: Allameh Tabataba'i University Publication. (In Persian)
- Belsey, A. & Chadwick, R. (2006), Ethical Issues in Journalism and the Media. London: Taylor & Francis. <https://doi.org/10.2307/2219672>
- Carey, B. (2016). Mass Killings May Have Created Contagion, Feeding on Itself. The New York Times. Available at <https://www.nytimes.com/2016/07/27/science/mass-killings-contagion-copycat.html>
- Chouliaraki, L. (2006). Spectatorship of Suffering. London: Sage P publication. <https://doi.org/10.4135/9781446220658>
- Coté, W. & Simpson, R. (2000). Covering Violence: a guide to ethical reporting about victims and trauma, New York: Columbia University Press. <https://doi.org/10.22230/cjc.2002v27n1a1277>
- Cottle, S. (2013). Journalists Witnessing Disaster, Journalism Studies, 14:2,. 232-248, <https://doi.org/10.1080/1461670X.2012.718556>
- Dahmen, N.; Abdenour, J.; McIntyre, K., & E. Noga-Styron, K. (2010). Covering Mass Shootings. Journalists' perceptions of coverage and factors influencing attitudes, <https://doi.org/10.1080/17512786.2017.1326832>
- Ellis, B. (2017). Citizen Journalism's Impact on Crisis Management, available at: <http://www.odwyerpr.com/story/public/8171/2017-01-10/citizen-journalisms-impact-crisis-management.html>
- Feinstein, A. & Storm, H. (2017). The Emotional Toll on Journalists Covering the Refugee Crisis, Reuters Institute for the Study of Journalism, University of Oxford. <https://doi.org/10.60625/risj-npbs-0x68>
- Hanusch, F. (2010). Representing Death in the News Journalism: Media and Mortality, New York: Palgrave McMillan. <https://doi.org/10.1057/9780230289765>
- Kaplan, R. (2010). The Origins of Objectivity in American Journalism, in Stuart Allan (ed.), The Rutledge Companion to News and Journalism, London and New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003174790>
- Khojasteh Bagherzadeh, H., & Ahmadi, Z. (2009). Principles of Professional Ethics in Journalism and Mass Media in Crisis Management (Earthquake). Journal of Communication Research (Pazhoohesh va Sanjesh), 15(56), 47-68. sid. <https://sid.ir/paper/152870/en>
- Kilgo, D K.; Yoo, J. & Johnson, T. J. (2018). Spreading Ebola Panic: Newspaper and Social Media Coverage of the 2014 Ebola Health Crisis, Online Journal of Health Communication , DOI: [10.1080/10410236.2018.1437524](https://doi.org/10.1080/10410236.2018.1437524)
- Lankford, A. (2016). Public Mass Shooters and Firearms: A Cross-National Study of 171 Countries, journal of Violence and Victims, 31(2), 187-199. <https://doi.org/10.1891/0886-6708.VV-D-15-00093>
- Lee, M.; Hye Ha, E. & Pae, J. K. (2017). The Exposure to Traumatic Events and Symptoms of Posttraumatic Stress Disorder among Korean Journalists, <https://doi.org/10.1177/1464884917707596>

- Massé, M. H. (2011). *Trauma Journalism: on Deadline in Harm's Way*, New York: Continuum International Publishing Group. external-identifier:"urn: lcp:traumajournalism0000mass: [lcpdf:a0543253-bfd2-41a8-a17f-4a878052671e](https://doi.org/10.1017/9781446441714)"
- Olsson, P. (2017). *Rescue or Report? The Ethical and Editorial Dilemmas of Crises Journalism*, A polis report by, Polis Journalism and Society. Available at <https://blogsmedia.lse.ac.uk/blogs.dir/19/files/2017/07/Rescue-or-report-Olsson.pdf>
- Ozer, E. J.; Best, S. R.; Lipsey, T. L. & Weiss, D. S. (2003). Predictors of Posttraumatic Stress Disorder and Symptoms in Adults: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*. 129(1), 52–73. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.129.1.52>
- Perko, T. (2012). The Role of Mass Media and Journalism in Risk Communication, *Journal of Mass Communication and Journalism*. 2(2), e.110 doi.org/10.4172/2165-7912.1000e110
- Sajadi, S.N. & Ghanbari, A. (2024). crisis communications; Studying The News Coverage of Natural Crises (Earthquakes and Floods) in Afghanistan in A Recent Decade (2013 to 2023). *Journal of Society, Culture, and Media*. 12(49). 321-342. (in persian). <https://doi.org/10.22034/scm.2024.193523>
- Towers, S.; Gomez-Lievano, A.; Khan, Ma.; Mubayi, A. & Castillo-Chavez, C. (2015). Contagion in Mass Killings and School Shootings. *PLoS ONE* 10 (7). e0117259. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0117259>
- Umeogu, B. & Ifeoma, O. (2012). Crisis Journalism and World Peace, *Journal of Advances in Applied Sociology*, 2(2), 155-158. <http://dx.doi.org/10.4236/aasoci.2012.22021>
- Van Der Haak, B.; Parks, M. & Castells, M. (2012). The Future of Journalism: Networked Journalism. *International Journal of Communication*. 6, 2923–2938. <https://doi.org/10.17613/0357>
- Ward, S. J.A (2004). *The Invention of Journalism Ethics: The Path to Objectivity and Beyond*, London: McGill-Queen's University Press. <https://doi.org/10.1515/9780773576384>
- Zhou Sh. (2024). Discursive Space of New Media in Emergency Situations. *Literal*. 12.192-201. [DOI: 10.25136/2409-8698.2024.12.72698](https://doi.org/10.25136/2409-8698.2024.12.72698)

روزنامه نگاری عینیت گرا و عینیت در روزنامه نگاری بحران

عبدالعزیز تاتار^۱ | سهیل رضانژاد^۲

۱. مربی پژوهشی، فرهنگستان زبان و ادب فارسی، دانشجوی دکتری، گروه علوم ارتباطات، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)، رایانامه:

aztatar@apll.ir

۲. دانش آموخته دکتری علوم ارتباطات، گروه علوم ارتباطات، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: rezanejad@ut.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	هدف: در این تحقیق مفهوم عینیت خبری در روزنامه نگاری بحران و عوامل تاثیرگذار بر آن مورد واکاوی قرار می‌گیرد.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۳/۳	روش: در این تحقیق از روش توصیفی و تحلیلی و کتابخانه‌ای بهره گرفته شده است.
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۴/۲۴	یافته‌ها: متخصصان معتقدند که رعایت عینیت در روزنامه نگاری بحران کمی پیچیده و دارای دوگانگی‌هاست. در برخی بحران‌ها نمی‌توان از روزنامه نگار رعایت کامل عینیت را انتظار داشت. از عوامل مرتبط با موضوع عینیت در روزنامه نگاری بحران نخست می‌توان به یاریگری روزنامه نگاران اشاره کرد که برخی موافق آن هستند و برخی نیز مخالف. ترومای روزنامه نگاران عامل تاثیرگذار دیگری است که عینیت را تحت تاثیر قرار می‌دهد. روزنامه نگاران ممکن است به دلیل آسیب‌های روان‌شناختی دچار سوگیری‌هایی شوند. در نهایت شهروندخبرنگاری علی‌رغم مزیت‌هایش، به دلیل عدم آگاهی شهروندان عادی از برخی ملاحظات اخلاقی و امنیتی، ممکن است عینیت را متأثر سازد و مشکلاتی را در خصوص ملاحظات حفظ عینیت و نشر اخبار جعلی وجود آورد.
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۵/۲۴	نتیجه‌گیری: با توجه به ویژگی‌ها خاص بحران، موضوع عینیت در روزنامه نگاری بحران با عینیت روزنامه نگاری در حوزه‌های دیگر تفاوت‌هایی دارد و درگیر مسائل اخلاقی و امنیتی است که رعایت برخی ملاحظات را می‌طلبد. روزنامه نگاران در این خصوص پیرو سیاست‌ها و دستورالعمل‌های اخلاقی و امنیتی مؤسسه خبری متبوع خود هستند. در این خصوص این مؤسسات موظف‌اند خطوط راهنمای روشنی داشته باشند. همچنین مؤسسات خبری موظف به ارائه مشاوره‌های روان‌شناختی برای پیشگیری از ابتلای روزنامه نگاران بحران به تروماهای روانی هستند. شهروندخبرنگاران نیز باید با ملاحظات اخلاقی و امنیتی آشنا باشند تا ناخواسته باعث ایجاد مشکلاتی برای مسئولان و حریم خصوصی قربانیان و خانواده‌های آنها نشوند.
تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۹/۱۴	
کلیدواژه‌ها: ترومای روزنامه نگاران، شهروندخبرنگاری، روزنامه نگاری بحران، روزنامه نگاری عینیت گرا، یاریگری روزنامه نگاران.	

استناد: تاتار، عبدالعزیز و رضانژاد، سهیل (۱۴۰۴). روزنامه نگاری عینیت گرا و عینیت در روزنامه نگاری بحران. فصلنامه علوم خبری، ۱۴، (۳)، ۲۰-۱.

DOI: <http://doi.org/10.22034/lrsi.2025.525827.1372>

© نویسندگان.

مقدمه:

انسان‌ها در تمام طول تاریخ با حوادث غیرمترقبه فراوانی مواجه شده‌اند و همیشه در معرض خطرات جمعی قرار داشته‌اند. هیچ سازمان، کشور، ملت یا مردمی از بحران مصون نیست، اما هنگامی که بحران پیش می‌آید، مردم به‌طور طبیعی جهت‌یابی خود را از دست می‌دهند و اولین حرکت آنها این است که به‌سوی رسانه‌ها بشتابند (اوموگو^۱ و ایفوما^۲، ۲۰۱۲: ۱۵۶). این امر بدین دلیل است که هنگامی که امنیت عمومی در میان است، مردم می‌خواهند بدانند که دقیقاً چه چیزی برای محافظت خود باید انجام دهند. در مواقع بحران ما به‌سرعت به‌سوی رسانه‌ها هجوم می‌بریم تا از نوع، شدت و میزان خرابی‌های حاصل، تعداد کشته‌شدگان و مجروحان و خسارت‌های مالی و جانی مطلع شویم. هر کسی به هر رسانه‌ای در دسترس رجوع می‌کند. در اینجا است که خبرنگاری بحران نقش خود را ایفا می‌کند و به پرسش‌های مخاطبان و کاربران خود پاسخ می‌دهد و این وظیفه‌ای است که بر عهده خبرنگاری بحران گذاشته شده است. محققان ارتباطات اذعان دارند که خبرنگارها نقش فعالی برای گزارش در مورد بحران‌ها و رویدادهای بحرانی دارند. موضوعاتی که می‌توان در این حوزه مطالعه کرد بسیار متنوع است (پرکو^۳، ۲۰۱۲). تصادفات بزرگ، جنگ، سقوط هواپیما، برخورد کشتی‌ها در دریا، انفجار و ریزش ساختمان‌های بزرگ تجاری و مسکونی و... نمونه‌هایی از بحران‌ها هستند که رسانه‌ها و خبرنگاران آنها می‌توانند نقشی اساسی در اطلاع‌رسانی و شفاف‌سازی و بسیج مردمی داشته باشند. خبرنگاران بحران می‌توانند شدت خرابی‌ها را به گوش مسئولان برسانند و نیازمندی‌ها و کمبودها، نحوه کمک‌رسانی‌ها و کاستی‌ها و... را مطرح سازند. می‌توانند به دلایل و پیامدهای این نوع حوادث بپردازند و راه‌های کمک‌رسانی مردمی را روشن سازند. اطلاع‌رسانی بعدی و هشدارها در بخش اعظم موارد به کمک این خبرنگاران صورت می‌گیرد.

اخباری که در مورد بحران‌ها از رسانه‌های پخش می‌شوند، حوزه عمومی‌ای را شکل می‌دهند که در آن مردمان کشورهای مختلف در مورد آن موضوع با یکدیگر به مباحثه می‌پردازند و حتی شهروندان کشورهای دوردست نیز با افراد فاجعه‌دیده و مصیبت‌دیده همدردی می‌کنند. برای مثال، ما در فاجعه سونامی آسیا به قول کوفی عنان "شاهد اتحاد بی‌نظیر مردم دنیا بودیم" (چولیاراکی^۴، ۲۰۰۶: ۱). این موضوع به ما می‌گوید که مشاهده رویدادها و حوادث بعد از آن در صفحه‌نمایش، در برانگیختن عواطف و در نتیجه حسی از توجه و مسئولیت در قبال افرادی که در دوردست در حال رنج کشیدن هستند، تأثیرگذار است (چولیاراکی، ۲۰۰۶: ۱) و این قدرت رسانه‌ها را نشان می‌دهد که با آوردن تصاویر به خانه‌های مخاطبان و نشان دادن تجارب افرادی در دوردست، آنها شاهد درد انسان‌ها باشند. تماشاگران از وجود کودکانی که در کمپ‌های پناهندگان سودان، در خیابان‌های غزه، بغداد، و کابل و در حمله به مدارس می‌میرند آگاه می‌شوند (چولیاراکی، ۲۰۰۶: ۱۸). گزارشگران می‌توانند با نوشتن گزارش‌های شخصی در مورد قربانیان و خانواده‌های نجات‌یافته و دوستان آنها، به مردم در درک بزرگی و میزان حادثه کمک کنند (ماسه^۵، ۲۰۱۱: ۱۰۶).

مسئله تحقیق:

روزنامه نگاری بحران، یکی از خطرناک‌ترین و چالش‌برانگیزترین گونه‌های روزنامه نگاری از حیث انجام آن است. این نوع روزنامه نگاری جدا از اینکه خطرات جانی بسیاری برای روزنامه نگاران به همراه دارد و حتی ممکن است به مرگ آنها منجر شود، از لحاظ رعایت اصول و ملاحظات روزنامه نگاری و همچنین اخلاق روزنامه نگاری نیز چالش‌برانگیز است و روزنامه نگاران اعم از گزارشگران، عکاسان، فیلم‌برداران، تدوین‌گران خبر و در کل سازمان‌های خبری با دوگانگی‌هایی در مواقع بحران روبه‌رو هستند و ممکن است آنها را با مسائل حقوقی نیز مواجه سازد. یکی از اصول مهم و دارای ابهام در این نوع خبرنگاری حفظ عینیت و بازتاب واقعیت است. حفظ عینیت در این نوع خبرنگاری دچار دوگانگی‌هایی است و مسائلی همچون کمک‌رسانی روزنامه نگاران در مواقع بحران و اخیراً

1. Umeogu

2. Ifeoma

3. Perko

4. Chouliaraki

5. Massé

شهروندخبرنگاری این مفهوم را با چالش‌هایی مواجه می‌کند. مسئله اصلی این تحقیق واکاوی کلی مفهوم عینیت و موضوعات چالش‌برانگیز مرتبط با این مفهوم در روزنامه نگاری بحران و بررسی نظرات متخصصان و نویسندگان در مورد آن است.

روش پژوهش:

این تحقیق، پژوهشی توصیفی و تحلیلی است که به بررسی نظرات متخصصان به موضوع عینیت در خبرنگاری بحران می‌پردازد. برای این منظور و برای رسیدن به چنین هدفی از روش تحقیق کتابخانه‌ای استفاده شده است و طی آن نظرات متخصصان در این خصوص مورد بررسی قرار گرفته است. در این تحقیق از کتاب‌های علمی، مقالات علمی بین‌المللی و منابع اینترنتی بهره گرفته شده است.

پیشینه تحقیق:

مطالعات داخلی: در ایران مطالعات کمی در حوزه خبرنگاری بحران و به‌ویژه مرتبط با موضوع این مقاله انجام شده است. اما مطالعاتی انجام شده است که در اینجا به برخی اشاره می‌کنیم. مطالعه اول به پژوهش سجادی و قنبری (۱۴۰۲) اشاره دارد که در آن به پوشش اخبار بحران‌های طبیعی افغانستان با هدف شناسایی نقاط قوت و ضعف آن با استفاده از تحلیل محتوای کمی بر روی ده رسانه سراسری افغانستان انجام شده است. این تحقیق نشان داد که رویکرد اصلی رسانه‌ها با ۹۲/۵ درصد «اطلاع‌رسانی» محض است و تنها در برخی رسانه‌های خصوصی و حزبی رویکرد «انتقادی»، «تحقیقی» دیده می‌شود. نتایج تحقیق در کل نشان از این دارد که روزنامه‌نگاری بحران در افغانستان غیر تخصصی و غیر حرفه‌ای است. مطالعه دوم که مقاله‌ای است نظری به قلم خجسته و احمدی (۱۳۸۷) بر اصول اخلاق حرفه‌ای در پیش، هنگام و پس از بحران تأکید دارد. نویسندگان این مقاله به اخلاق رسانه‌ای در مواقع بحران با تأکید بر زلزله پرداخته‌اند. خجسته و احمدی مسئولیت رسانه‌ها در داخل مناطق بحران‌زده را کمک به بالا بردن روحیه بازماندگان، برانگیختن احساس مسئولیت دولتمردان و حقیقت‌مدار بودن در ارائه اخبار و اطلاعات و در مناطق خارج از بحران، ارائه بدون سانسور اطلاعات و درخواست کمک دانسته‌اند.

مطالعات خارجی: در مراکز دانشگاهی خارجی مطالعات بسیاری بر روی خبرنگاری بحران انجام شده است، که در اینجا تنها به مرتبط‌ترین آنها به موضوع این مقاله می‌پردازیم. تحقیق ژو^۱ (۲۰۲۴) به بررسی ویژگی‌های شکل‌گیری فضای گفت‌وگویی رسانه‌های نوین، نقش آنها در اطلاع‌رسانی به مردم و مدیریت افکار عمومی در طول بحران‌ها می‌پردازد و توجه ویژه‌ای به تعامل راهبردی بین منابع رسمی، شهروندخبرنگاری و مخاطبان از طریق شبکه‌های اجتماعی و پلت‌فرم‌های^۲ خبری، از جمله توییتر، اینستاگرام و واتساپ، معطوف شده است. روش تحقیق مبتنی بر تحلیل محتوا و تحلیل کیفی نظرات است. نتایج تحقیق بر نقش دوگانه رسانه‌های جدید در مدیریت بحران تأکید می‌کند: از یک سو، آنها به انتشار سریع اطلاعات و بسیج کمک می‌کنند، اما از سوی دیگر، خطر اطلاعات نادرست را افزایش می‌دهند. نتایج این مطالعه بر لزوم هماهنگی راهبردی بین منابع رسمی و پلت‌فرم‌های دیجیتال برای به حداقل رساندن پیامدهای منفی موقعیت‌های بحرانی تأکید می‌کند.

تحقیق کیلگو،^۳ یو^۴ و جانسون^۵ (۲۰۱۸) به مقایسه پوشش خبری بحران ابولا در سال ۲۰۱۴ میان روزنامه‌ها و اخبار به اشتراک گذاشته شده در پلت‌فرم خبری اجتماعی ردیت^۶ را پرداخته است. نتایج نشان می‌دهد که اخبار به اشتراک گذاشته شده در ردیت، وحشت و عدم اطمینان درباره ابولا را تشدید کرده است، در حالی که پوشش روزنامه‌های سنتی به‌طور چشمگیری احتمال کمتری دارد که باعث وحشت شود.

1. Zhou

2. Platform

3. Kilgo

4. Yoo

5. Johnson

6. Reddit

مطالعه دیگر، مربوط به لی^۱، های ها^۲ و کون پی^۳ (۲۰۱۷) است که میزان بروز نشانگان اختلال استرس پس از سانحه و متغیرهای کمک‌کننده را در ۳۶۷ روزنامه‌نگار کره‌ای با روش پرسشنامه‌ای مطالعه کرده است. متغیرهای پیش‌بینی شامل مواجهه با رویدادهای آسیب‌زاه، راهبرد مقابله، حمایت اجتماعی، خوش‌بینی، باورهای منفی و دیدگاه‌های شغلی روزنامه‌نگاران بود. یافته‌ها نشان داد که آنها به‌شدت از علائم اختلال استرس پس از سانحه رنج می‌بردند. همچنین میزان قرار گرفتن در معرض رویدادهای آسیب‌زاه، مدت حرفه، استفاده از راهبردهای مقابله ناکارآمد، فقدان حمایت اجتماعی، و باورهای منفی به‌عنوان متغیرهای تأثیرگذار شناسایی شدند. در نهایت، دیدگاه‌های شغلی ارتباط معنی‌داری با بروز علائم نشان داد.

عینیت در روزنامه نگاری بحران

یکی از مفاهیم بسیار مهمی که در روزنامه نگاری مطرح می‌شود، مفهوم عینیت است. روزنامه نگاران به‌خاطر نقش اجتماعی متمایز حرفه آنها مسئولیت خاصی دارند، و قرارداد اجتماعی از خبرنگار می‌خواهد که ارتباط‌گرانی بی‌طرف و مستقل باشند (وارد^۴، ۲۰۱۰: ۲۶). ما از رسانه‌های خبری انتظار شنیدن واقعیت‌های عینی را داریم هرچند این واقعیت‌ها به نفع آنها نباشد و صرفاً منافع شخصی، سیاسی یا حزبی و ایدئولوژیک آنها را تأمین نکند. گرچه این خواسته، شاید خواسته‌گرافی باشد؛ چراکه بیشتر رسانه‌ها همواره تحت تأثیر گرایش‌های سیاسی، ایدئولوژیک و منافع اقتصادی خود هستند و نمی‌توانند خود را از آن‌ها بی‌بخشند و بازتاب و عدم بازتاب یک خبر کاملاً وابسته به چنین عواملی است. هم خبرنگاران و هم متخصصان اذعان دارند که عینیت خبری امکان‌پذیر نیست، زیرا گزارشگران کنشگرانی سیاسی هستند، نه مشاهده‌کنندگانی بی‌طرف و خنثی. انتظار داشتن عینیت انتظار زیادی است، زیرا خبرنگارها تحت فشارهای اقتصادی برای فروش اخبار هستند، و باید رئیس خود را خوشحال کنند و گزارش خود را هماهنگ با سوگیری‌های سیاسی سازمان خبری خود بنویسند (وارد، ۲۰۱۰: ۱۳). میشل شادسون^۵ توضیح می‌دهد که عینیت به یک شک بنیادین در مورد امکان تشخیص تجربی مستقیم حقایق اشاره دارد. ذیل عینیت، روزنامه نگاران موضع یک دانشمند را می‌گیرند و سعی می‌کنند باورها و ارزش‌های خود را به‌عنوان راهنما برای اطمینان از آنچه دیده و انجام شده به کناری نهند. به‌طور پیش‌فرض روزنامه نگار سعی می‌کند با اجتناب از تمام داورها و تحلیل‌های شخصی، به‌شدت بی‌طرف بماند؛ یعنی در واقع به گردآورنده متخصص اطلاعات تبدیل می‌شود. لازمه این عینیت دوری از سیاست، اقتصاد و به‌باور برخی تعهد ارزشی عام به جامعه است (به نقل از کاپلان^۶، ۲۰۱۰: ۲۶).

افرادی نیز بوده‌اند که چندان به عینیت اعتقادی نداشته‌اند. هنری لوس^۷، مؤسس مجله تایمز، ۱۹۲۰، عینیت را یک اسطوره می‌دانست و به آن توجهی نداشت، و مدعی بود که رویدادها در دنیای پیچیده نیاز به توضیح و تفسیر دارند (وارد، ۲۰۰۴: ۹) و هانوش^۸ (۲۰۱۰: ۸۵) بر این باور است که برخلاف برخی اسطوره‌ها تنها در شرایطی استثنایی است که اخبار گزارشی دست‌اول از مواد خام را که توسط روزنامه نگار جمع‌آوری می‌شود، ارائه می‌کنند. از دیرباز تفکر ایدئولوژیک در مورد عینیت و منفعل بودن گزارشگر موضوعی طردشده در این حرفه است. منتقدان عینیت معتقد بودند که روزنامه نگاران فقط حقایق را گزارش نمی‌کنند، آنها حقایق، منابع و زاویه دید گزارش خود را انتخاب می‌کنند. آنها معتقدند که حتی اگر عینیت امکان‌پذیر نیز بود، مطلوب نیست، زیرا این کار قراردادهای گزارشگری که دارای سوگیری‌های مختص خود است مانند نقل قول از منابع رسمی را ترویج می‌کند (وارد، ۲۰۱۰: ۱۳). مخاطب احتمالاً بعد از دستکاری این اطلاعات خام به دست فردی در روزنامه (به‌ویژه مسئول تبلیغات) با آن مواجه می‌شود (آلان، ۲۰۱۳: ۴۵). به‌زعم لیپمن مطبوعات

1. Lee

2. Hye Ha

3. Kun Pae

4. Ward

5. Schudson

6. Kaplan

7. Henry Luce

8. Hanusch

ابزار اصلی برای تماس با محیط دیده شده‌اند، اما قادر نیستند مسئولیتی کافی برای ارائه تصویری درست از دنیای خارج را پیش فرض قرار دهند. مطبوعات در سازمان‌دهی افکار عمومی ناقص عمل می‌کنند (به نقل از آلان، ۲۰۱۳: ۴۳).

اعلامیه یونسکو در مورد نقش رسانه‌های جمعی در تقویت صلح جهانی و تفاهم بین‌المللی بر لزوم تربیت اخلاقی و اجتماعی روزنامه‌نگاران تأکید کرده است. در این اعلامیه ضمن تأکید بر منشور جهانی ۱۹۴۸ سازمان ملل متحد، تصریح شده است که بر اساس این قوانین، خبرنگاران مطبوعات باید تمام کوشش خود را بکنند تا اخبار و اطلاعاتی که در اختیار عموم می‌گذارند صحیح، دقیق و معتبر باشد. خبرنگاران و سردبیران باید در صحت اخباری که به دست می‌آورند تحقیق و تعمق کنند. خبرنگاران نباید حقیقتی را تماماً تحریف یا مخدوش کنند و همچنین هیچ نوع مطلبی را نباید از نظر مردم مکتوم نگه دارند (بدیعی و قندی، ۱۳۸۲: ۱۵). اصل دوم در اصول بین‌المللی اخلاق بیان می‌کند که مهم‌ترین کار روزنامه نگار خدمت در راستای حق مردم برای دستیابی به اطلاعات درست از طریق تعهد صادقانه به واقعیت عینی است و ... (اوموگو و افوما، ۲۰۱۲: ۱۵۶)

امروز اعتبار و اعتماد مردم به هریک از رسانه‌ها متکی به میزان عینیت و بازتاب واقعیتی است که عوامل خبری یک رسانه سعی در حفظ آن دارند و این امر زمانی مهم‌تر می‌شود که ما در دنیای ارتباطات زندگی می‌کنیم و دسترسی به رسانه‌های گوناگون و رقیب بسیار آسان شده است و در رأس آنها اینترنت قرار دارد که اخبار گوشه‌وکنار جهان را به صورت آنی در دست کاربران خود قرار می‌دهد و آنها به چندین منبع خبری دسترسی دارند تا بتوانند صحت و دقت یک خبر را بررسی کنند. روزنامه نگار باید بداند که در همان زمان، چندین روزنامه نگار دیگر نیز از آن رویداد خبر تهیه می‌کنند. از آنجاکه مردم از منابع چندگانه در پلت‌فرم‌های مختلف استفاده می‌کنند، حفظ بی‌طرفی و عینیت مفروض روزنامه نگاری روزبه‌روز دشوارتر می‌شود. بینندگان و خوانندگان به راحتی می‌توانند گزارش‌ها و تصاویر مختلف از یک رویداد واحد را مقایسه کنند و تفاوت‌ها را ببینند. تمام این مصرف‌کنندگان اخبار پیش‌فرضشان این است که همه خبرها از جایی می‌آید و منافع افرادی را تأمین می‌کند (فاندرهاک^۱، پارکس^۲ و کاستلز^۳، ۲۰۱۲: ۲۹۳۲). منافع اقتصادی، سیاسی، حزبی، گروهی و همچنین ایدئولوژیک سازمان‌های خبری و همچنین ژورالیست‌ها در نحوه بازنمایی واقعیت‌ها و تفسیر و تحلیل‌های آنها اثرگذار است و آنها اخبار را به‌گونه‌ای منتشر خواهند کرد که این منافع را تأمین کند و عینیت تحت تأثیر این منافع است. نوع نگاه به یک رویداد واحد در دو نوع سازمان خبری با گرایش سیاسی و اقتصادی متفاوت کاملاً متفاوت است و به تبع آن نوع بازتاب خبر و تفسیرها و تحلیل‌ها از آن رویداد نیز کاملاً متفاوت خواهد داشت و پیرو منافع خودشان خواهد بود. به همین دلیل مخاطبان جهانی قالب‌هایی که چندین دیدگاه را در مورد یک موضوع ارائه می‌کنند به‌عنوان منبع معتبر می‌بینند (فاندرهاک، پارکس و کاستلز، ۲۰۱۲: ۲۹۳۲).

بنابراین یکی از منابع اعتبار یک رسانه خبری و بالطبع اعتماد افراد به آن حفظ عینیت است و این در صورتی به وجود می‌آید که افرادی که در رسانه‌های خبری کار می‌کنند، در کار خود تخصص داشته باشند. اما آیا باید همیشه عینیت رعایت شود و آیا همیشه رعایت آن امکان‌پذیر است؟

در خبرنگاری بحران موضوع عینیت کمی پیچیده و دارای دوگانگی‌هایی است. موضوع عینیت در مواقع بحران با مسئله مهمی دست‌وپنجه نرم می‌کند و روزنامه نگار در این مواقع با مسئله اخلاقی، مصلحت‌عامه، قربانیان تروما و بحران موجود، مواجه است. عینیت در خبرنگاری بحران از دو منظر قابل بحث است. جنبه اول مستقیماً به خود مسئله عینیت اطلاعات مربوط است. جنبه دوم، مسئله همراهی، همدردی و امدادسانی خبرنگار با قربانیان بحران و امدادسانی به آنهاست که ممکن است به صورت غیرمستقیم و با مداخله احساسات عینیت را خدشه‌دار کند.

جنبه اول عینیت در مواقع بحران و آسیب‌زا این است که به دلیل وجود حوادث بسیار دلخراش که ممکن است روحیه اجتماعی را تضعیف کند، روزنامه نگارها و سازمان خبری قادر نیستند تمام حقایق را به صورت عینی بازگو کنند و بنا به مسئولیت اخلاقی‌ای که در قبال جامعه دارند، مجبور به حفظ مصلحت‌هایی هستند. این موضوع را می‌توان با ذکر مصداق‌هایی مورد بحث قرار داد. روزنامه نگاران

¹. Van Der Haak

². Parks

³. Castells

معمولاً تعداد کشته‌شدگان حوادث طبیعی را کمتر از آنی که هست بازتاب می‌دهند یا از نشان دادن تصاویر مستقیم صحنه‌های حادثه اجتناب می‌کنند. سایمون کاتل^۱ مطالعه‌ای در مورد خبرنگاران غربی در این خصوص انجام داده است. با تکیه بر چند مصاحبه او بیان می‌کند که چطور افرادی که در گزارش فاجعه‌ها شرکت می‌کنند به‌طور مکرر اذعان می‌کنند که محاسبات خاصی را در هنگام تصمیم‌گیری در خصوص برجسته کردن یا سکوت کردن در پوشش اخبار انجام می‌دهند. او معتقد است که سازمان‌های خبری "شمار مرگ" نهادی شده و به‌ظاهر طبیعی را نمایش می‌دهند (کاتل، ۲۰۱۳: ۲۳۶-۲۳۵).

در مورد پوشش اخبار جنگ نیز در بسیاری موارد خبرنگاران مجبورند به چند دلیل از عینیت پرهیز کنند. گاهی برای حفظ روحیه عمومی مجبورند اخبار شکست‌ها و آمار کشته‌شدگان و مجروحان را پنهان نگه دارند یا با کمی تعدیل آنها را بازتاب دهند. گاهی نیز به دلایل امنیتی و پیشگیری از فاش شدن راهبردهای نظامی مجبور به عدم بازتاب خبرها و اطلاعات هستند. در این موارد روزنامه نگار همچون سرباز خط مقدم مجبور به حفظ رازهاست و در اینجاست که عینیت جنبه‌ای وفادارانه می‌یابد و این همان جایی است که رعایت نکردن عینیت اخلاقی است. شاید اینجا تنها جایی است که سانسور اخلاقی می‌شود. ماکس هاستینگز^۲ از پدر خود که یکی از خبرنگاران برجسته جنگ جهانی دوم بود نقل می‌کند که "هنگامی که یک ملت در جنگ است، گزارشگری امتداد تلاش‌های جنگی است. عینیت هنگامی باید رواج داشته باشد، که غبار جنگ فرونشیند" (ویلیامز^۳، ۲۰۰۶: در بلسی^۴ و چادویک^۵، ۲۰۰۶: ۱۱۵). در جوامع دموکراتیک، امنیت نظامی تنهایی جایی است که سانسور آشکار قابل پذیرش است (ویلیامز، ۲۰۰۶: در بلسی و چادویک، ۲۰۰۶: ۱۱۵). توجیحی که برای این کار وجود دارد این است که اگر مردم از تعداد مجروحان غیرنظامی باخبر شوند، در جنگ‌های بعدی دیگر مشارکت و کمک نخواهند کرد. چیزی که در جنگ ویتنام تجربه شد (ویلیامز، ۲۰۰۶: در بلسی و چادویک، ۲۰۰۶: ۱۱۵).

عینیت و رعایت آن در روزنامه نگاری بحثی اخلاقی است و اخلاق بخش مهمی از نظام ارزشی روزنامه نگاران بوده است، حتی اگر همیشه آن را به کار نگیرند و گاه عینیت را فدای اخلاق کنند. این امر و فرار از عینیت کامل در پوشش اخبار مرگ افراد نیز مطرح می‌شود. برخی دستورالعمل‌های مطبوعات و به‌ویژه دستورالعمل‌های پخش رادیوتلوویزیونی محدودیت‌های آشکاری برای پوشش خبری مرگ و تصاویر گرافیکی دارند (هانوش، ۲۰۱۰: ۷۳). دستورالعمل‌های تحریریه‌ای بی‌بی‌سی، در خصوص پوشش گرافیکی مرگ بسیار روشن است: "ما همیشه باید به‌دقت توجیه هیئت تحریریه را برای نشان دادن مطالب گرافیکی در مورد رنج انسان‌ها و تألمات آنها مد نظر داشته باشیم. تقریباً هیچ شرایطی وجود ندارد که ما مجبور شده باشیم که مجازات‌ها را نشان دهیم و شرایط بسیار کمی وجود دارد که می‌توانیم صحنه‌هایی را که در آن مردم کشته می‌شوند، پخش کنیم. همیشه باید زندگی شخصی و عزت افراد فوت‌شده حفظ شود. هرگز بی‌دلیل آنها را نشان نمی‌دهیم. همیشه باید از استفاده‌های بی‌مورد از نمای نزدیک چهره افراد و جراحات‌های جدی و دیگر مطالب خشن اجتناب می‌کنیم (بی‌بی‌سی، ۲۰۰۵: به نقل از هانوش، ۲۰۱۰: ۷۳). شورای مطبوعات استرالیا، به روزنامه نگاران دستور می‌دهد که به حساسیت‌های خوانندگان خود توجه داشته باشند، به‌ویژه هنگامی که مطالبی مانند تصاویر ممکن است باعث توهین شود (هانوش، ۲۰۱۰: ۷۴) گرچه نشان دادن مرگ بسته به بافت و در میان کشورها و حتی درون یک کشور متفاوت است (هانوش، ۲۰۱۰: ۷۴) و این تصمیم‌گیری‌ها ممکن است در برخی موارد تحت تأثیر مواضع سیاسی قرار بگیرد. بافت‌های سیاسی می‌تواند تصمیم‌گیری‌های متفاوتی را در مورد یک تصویر ایجاد کند. برای مثال، فهمی^۶، متوجه شد که عکاس خبرنگاران معتقد بودند که به لحاظ سیاسی چاپ تصاویر گرافیکی جنگ افغان‌ها در مقایسه با حادثه یازده سپتامبر حساسیت بسیار بیشتری دارد (هانوش، ۲۰۱۰: ۷۵). گویا اینگونه نیست که رسانه‌ها هر تصویری را بدون مشورت چاپ کنند. بلکه زمان زیادی صرف بررسی تأثیرات آن می‌شود.

1. Simon Cottle
2. Max Hastings
3. Williams
4. Belsey
5. Chadwick
6. Fahmy

نمونه دیگری که می‌توان در مورد پنهان داشتن اطلاعات در خصوص آن بحث کرد و البته تاکنون بیشتر روزنامه نگاران غربی و به‌خصوص روزنامه نگاران آمریکایی (داهمن^۱ و همکاران، ۲۰۱۷) با آن درگیر بوده‌اند، تیراندازی به گروه‌ها و به‌خصوص تیراندازی در مدارس است. در چنین مواقعی مردم به غیر از اطلاعات در مورد مجروحان و کشته‌شدگان، اطلاعاتی در مورد فرد ضارب را از رسانه‌ها تقاضا دارند. اما خبرنگاران در خصوص اطلاعات فرد ضارب با مشکلات دیگری درگیر هستند. برخی از افرادی که دست به چنین جنایاتی می‌زنند به دنبال نام و آوازه هستند و در واقع از پوشش خبری رسانه‌ای برای کسب شهرت استفاده می‌کنند. لانکفورد^۲ معتقد است که بسیاری از آمریکایی‌هایی که به کشتار دسته‌جمعی دست می‌زنند به دنبال شهرت و آوازه هستند- اما این کار را از طریق کشتن انجام می‌دهند و پوشش رسانه‌ای که آنها در آمریکا دریافت می‌کنند، آنها را به هدفشان می‌رساند (لانکفورد، ۲۰۱۶: ۱۹۵). در این مواقع به خبرنگاران توصیه می‌شود که از ارائه اطلاعات شخصی فرد ضارب اجتناب کنند. طبق تحقیقات، پیوندی بین پوشش رسانه‌ای و شهرت‌طلبی مرتکبان این فجایع وجود دارد و کشتارهای دسته‌جمعی برخی از خبرنگاران را به تأمل در نقش خود در پوشش این داستان‌ها وامی‌دارد (داهمن و همکاران، ۲۰۱۷: ۲).

از سوی دیگر پوشش این گونه رویدادهای تروماتیک می‌تواند به افزایش این موارد و تقلید آن توسط دیگران بیانجامد. بندیک کری^۳ (۲۰۱۶) در وبگاه نیویورک تایمز بعد از کشتاری که یک فرد ایرانی-آلمانی در مونیخ انجام داد و به کشته شدن نه نفر منجر شد نوشته است که پوشش گسترده و توجه شدید به این اعمال تولید سرایت یا تأثیر تقلید می‌کند؛ درست مانند اینکه یک خودکشی شدیداً رسانه‌ای شده می‌تواند به هجوم خودکشی‌ها بیانجامد. به‌زعم کری این فرد ایرانی-آلمانی شدیداً تحت تأثیر کشتارهای قبلی و به‌خصوص کشتاری بود که در نوژ رخ داد و به کشته شدن ۷۷ نفر منتهی شد. مطالعه تاورز^۴ و همکاران (۲۰۱۵: ۱) نشان داده است که ۳۰ درصد از کشتارهای دسته‌جمعی از کشتارهای قبلی الهام گرفته است که تمام این موارد به‌صورت گسترده پوشش خبری یافته‌اند. قاتلان بالقوه ممکن است به دنبال شهرت از طریق پوشش رسانه‌ای باشند و با توجه به ظرفیت پوشش رسانه‌ای برای ایجاد اثر سرایت، بحث‌های زیادی در ارتباط با میزانی که نام مرتکبان و تصاویر آنها در پوشش رسانه‌ای آورده شود و مورد بحث و گفتگو قرار بگیرد وجود دارد (داهمن و همکاران، ۲۰۱۷: ۲). به‌علاوه پوشش گسترده کشتارهای دسته‌جمعی ممکن است بدبینی ایجاد کند، که این نیز می‌تواند به اثر سرایت بیانجامد. تحقیق هلفگات^۵ در سال ۲۰۰۸ نشان داده است که برخی تیراندازان مدرسه‌ای "رفتارهای خود را بر اساس گزارش‌های رسانه‌ای در مورد قاتلان واقعی یا خیالی تقلید یا تغییر داده‌اند" (داهمن و همکاران، ۲۰۱۷: ۳). تاورز و همکاران (۲۰۱۵) در تحقیق خود در مورد سرایت در کشتارهای دسته‌جمعی و تیراندازی مدرسه‌ای شواهدی را یافته‌اند که تیراندازی‌های دسته‌جمعی به‌صورت خوشه‌ای رخ می‌دهد و تیراندازی‌های قبلی می‌تواند به اعمال بعدی منتهی شود. البته مطالعه‌ای که داهمن و همکاران در سال ۲۰۱۷ انجام دادند، نشان داد که بسیاری از خبرنگاران معتقدند که باید اعمال مرتکبان این فجایع پوشش داده شود و بر این باور نیستند که این پوشش‌ها به تمجید مرتکبان می‌پردازد. همچنین اذعان دارند که پیوندی بین پوشش خبری و تأثیر سرایت وجود ندارد (داهمن و همکاران، ۲۰۱۷: ۱۶). آنها در پاسخ به چنین بیاناتی از سوی روزنامه نگاران معتقدند که این نتایج جای تعجبی ندارد؛ چراکه بسیاری از عوامل دست‌اندرکار امر خبر، علی‌رغم شواهدی دال بر پیوند شهرت‌طلبی قاتلان و تأثیر سرایت نمی‌خواهند باور کنند که کار آنها در رنج و درد دخیل است (داهمن و همکاران، ۲۰۱۷: ۱۶).

نباید فراموش کنیم که عدم بازتاب تمامی اطلاعات همیشه به بروز شایعات می‌انجامد که این امر در مواقع بحران اهمیت بسیاری می‌یابد و به‌واسطه احتمال و امکان سیاسی شدن موضوع، کار مدیریت بحران را بسیار دشوار می‌کند. این امر هنگامی خطرناک می‌شود که افراد امروزه دسترسی به اینترنت و امکان تولید محتوا دارند و بدون در نظر گرفتن مصلحت‌هایی که خبرنگاران تخصصی و آموزش‌دیده بحران مدنظر دارند، دست به نشر اطلاعاتی می‌زنند. بنابراین خبرنگاران در این مواقع بین بازتاب واقعیت یا پنهان داشتن

1. Dahmen

2. Lankford

3. Benedict Carey

4. Towers

5. Helfgott

بخشی از آن دچار تردید می‌شوند. موضوع عینیت در بین خبرنگاران موضوعی مسئله‌ساز است؛ چراکه آنها دائماً باید در مورد اینکه چه چیزی را به ما نشان بدهند تصمیم‌گیری‌های شخصی کنند (هانوش، ۲۰۱۰: ۸۶).

در نهایت باید یادآوری کنیم که گاه رسانه‌ها ممکن است برای جذب مخاطب بیشتر به کارهایی که ذاتاً اخلاقی نیستند و با ادعای عینیت به بازتاب خبرهایی پردازند که شاید به مصلحت مخاطبان نباشد و روح آنها را جریحه‌دار کند. این رسانه‌ها ممکن است تمام واقعیت‌ها و تصاویر غیرقابل‌پخش را منتشر کنند و اخبارشان مشحون از اخبار جنگ، جنایت‌ها، فاجعه‌ها و تصاویری است که تنها بدبینی را موجب می‌شوند و به سوی بازتاب رویدادهایی بروند که کاملاً هیجان‌انگیز شده‌اند؛ جایی که شعار "آنجا که خون است، خبر بیشتر می‌فروشد" (هانوش، ۲۰۱۰: ۱۳) روی کار می‌آید.

عینیت و یاریگری روزنامه نگار

جنبه دومی که با عینیت مرتبط است و غیرمستقیم بر مسئله عینیت در روزنامه نگاری بحران تأثیر می‌گذارد، مشارکت یا مداخله روزنامه نگاران در حادثه و کمک به حادثه‌دیدگان و همدلی با آسیب‌دیدگان و دخالت دادن عواطف انسانی است. هنگامی که روزنامه نگار عواطف خود را در کار درگیر می‌کند، ممکن است گزارش‌ها و تفسیرهایش از عینیت کامل برخوردار نشود و متأثر از آن احساسات خواهد بود. از سوی دیگر با مداخله و یاریگری ممکن است از جزئیات رویداد غافل شود و در نتیجه اخبار او ناقص و سوپه‌دار شود. اینکه چگونه خبرنگاران، عکاسان و فیلم‌برداران از عهده امور در شرایط چالش‌برانگیز برمی‌آیند سؤالی اساسی در تحقیقات روزنامه نگاری بحران است (ماسه، ۲۰۱۱: ۳). این مسئله همیشه به تضادهایی درونی در روزنامه نگاری منتهی می‌شود. این امر در مورد عکاس خبرنگاران که باید بر گرفتن عکس تمرکز کنند و اگر لحظه‌ای غفلت کنند سوژه ممکن است از دست برود، تنش‌زاتر است. پیشینه‌ای از مباحثات در مورد میزانی که خبرنگارها باید در بحران‌های انسانی مداخله کنند وجود دارد که اخیراً نیز این بحث‌ها بعد از زلزله هائیتی و بحران مهاجرت ناشی از جنگ سوریه جدی‌تر شد. گزارش در مورد زلزله ویرانگر هائیتی در سال ۲۰۱۰ بحث‌هایی را در خصوص مشارکت روزنامه نگاران ایجاد کرد. اولسون^۱ (۲۰۱۷: ۱) در این خصوص سؤالاتی را مطرح می‌کند ناظر بر اینکه وظیفه روزنامه نگاران و سازمان‌های رسانه‌ای در هنگام گزارش مسائل انسانی چیست؟ آیا ممکن است که بخشی از داستان بود، درعین حال که انسجام روزنامه نگاری را حفظ کرد؟

در این خصوص نظرات بر دو قسم است؛ برخی معتقدند که روزنامه نگار باید خود را از حادثه‌ها و بحران‌ها جدا نگه دارد و به کار گزارشگری خود پردازد و به روزنامه نگاران توصیه می‌کنند که به لحاظ روان‌شناختی آسیب نبینند و عواطف خود را درونشان خاموش کنند. اینان به‌زعم ماسه (۲۰۱۱) ناب‌گرایانی هستند که از مداخله روزنامه نگاران ناراحت می‌شوند و گزارشگرانی را که با رویدادها به‌اصطلاح خودمانی می‌شوند و عواطف خود را در گزارش‌های خود بازتاب می‌دهند مورد انتقاد قرار می‌دهند. در این موارد حتی هنگامی که به روزنامه نگاران دستور داده می‌شود که حادثه‌ای را گزارش کنند و با قربانیان مصاحبه کنند، از آنها انتظار می‌رود که به‌طور عینی صحنه را گزارش کنند و به‌جای همدردی با آنها در مورد آنها گزارش دهند (لی، های ها و کون پی، ۲۰۱۷: ۳). سیمپسون^۲ و بوگز^۳ (به نقل از هانوش، ۲۰۱۰: ۸۵) به قانون نانوشته‌ای بین روزنامه نگاران اشاره می‌کنند که آنها باید خودشان را کاملاً از وظیفه مستقل نگه دارند و نباید اجازه دهند که در کار آنها دخالت کند و البته تشخیص اینکه مستقل هستند یا خیر، برای آنها دشوار است (فاینستین^۴ و استورم^۵، ۲۰۱۷). کوت^۶ و سیمپسون^۷ (۲۰۰۰: ۴۳) بر این باورند که از آنها به‌عنوان روزنامه نگار انتظار می‌رود که عواطف را کنار بگذارند و آن را به گوشه‌ای از مغز خود بفرستند؛ بدون اینکه در گزارشگری مداخله کند، کاری که باید به ناب‌ترین شکل ممکن انجام شود.

1. Olsson

2. Simpson

3. Boggs

4. Feinstein

5. Storm

6. Coté

7. Simpson

همچنین اضافه می‌کنند که تا زمانی که آنها به صورت حرفه‌ای فعالیت می‌کنند نباید تحت تأثیر واقع شوند. در تمام مراحل، تمرکز مداوم بر روی انجام حرفه، از روزنامه نگار محافظت می‌کند (هانوش، ۲۰۱۰: ۸۵).

مخالفتان روزنامه نگاری امدادگرانه و گزارشگری عاطفی دلایلی برای خود دارند، از جمله اینکه این کار روزنامه نگار را از مسئولیت اصلی خود که همانا خبررسانی عینی و منطقی در مورد درد و رنج مصیبت‌دیدگان است بازمی‌دارد. اخلاق‌شناس رسانه‌ها، استیون جی. ای‌وارد^۱، می‌گوید که او ارائه کمک‌های پزشکی در صحنه‌های تروماتیک را درک می‌کند، اما باید این کار با دقت انجام شود. گزارشگری عاطفی باید جایگاه خودش را داشته باشد، اما این امر ممکن است مداخله‌جویانه شود و تصویر بزرگ‌تر را محو سازد (اولسون، ۲۰۱۷: ۳). زلزله‌هائیتی یکی از مواردی بود که روزنامه نگاران در آن با دوگانگی‌های بزرگی روبه‌رو شدند. در آنجا روزنامه نگارانی بودند که پزشک نیز بودند و بین وظیفه خبرنگاری و پزشکی خود دچار سردرگمی شده بودند. اشنایدن^۲ ادعان دارد که به‌طور طبیعی او با منتقدانی که معتقدند که گزارشگر باید گزارشگر باشد موافق است. اما در هائیتی هر دو دنیای او با هم تلاقی داشتند و وقتی کسی به او گفت که "تو دکتری و ما به تو نیاز داریم" احساس کرد که اگر پاسخ داده بود "متأسفم، من فقط یک روزنامه نگارم" زندگی کردن غیرممکن می‌شد (اولسون، ۲۰۱۷: ۴). اولسون می‌نویسد مورد هائیتی نشان می‌دهد، افرادی که تلاش می‌کنند هم پزشک باشند و هم روزنامه نگار ممکن است به دلیل اینکه برای نوشتن گزارشی به دفتر کار یا هتل بروند، در حالی که می‌توانستند کار پزشکی کنند، مورد انتقاد قرار بگیرند. اما وقتی فرد می‌تواند صدای خود را به یازده میلیون نفر برساند و بگوید که جراحان ارتوپدی، پرستاران، متخصصان بیهوشی شما باید سوار هواپیما شوید و همین حال بیایید اینجا، به نظر تأثیرگذاری بیشتری دارند (اولسون، ۲۰۱۷: ۴).

دلیل دیگری که مخالفان مداخله دارند این است که مداخله روزنامه نگاران در امور انسان‌دوستانه در مواقع بحران چیزی نیست جز تبلیغ شخص روزنامه نگار یا سازمان مطبوعش. استیون مایلز^۳ از مرکز اخلاق زیستی دانشگاه مینوسوتا این رویکرد مشارکت‌جویانه روزنامه نگاران پزشک در هائیتی را به دلیل فوق‌الذکر مورد انتقاد قرار می‌دهد و آن را بهره‌برداری از رنج اهالی هائیتی برای اهداف روابط عمومی کارمندان خود و بدتر از تبلیغ خود می‌داند. به باور مایلز این تاکتیکی قدیمی در روابط عمومی‌هاست؛ استفاده از کمک‌های انسانی به عنوان ابزاری برای روابط عمومی برای کسب رتبه بالاتر برای شبکه خود (اولسون، ۲۰۱۷: ۴).

دسته دوم دقیقاً موضعی خوش‌بینانه به مداخله عواطف ژروناالیست‌ها دارند. این افراد کسانی هستند که خود را انسان‌های عادی می‌دانند که نمی‌توانند در برابر رنج و تألم انسان‌های دیگر تاب بیاورند و بر این باورند که روزنامه نگار نمی‌تواند عواطف خود را به کنار نهد. تری آندرسون^۴، نویسنده دخمه شیران^۵ که خود یکی از نجات‌یافتگان تروریسم و یکی از اسرای لبنان در سال‌های ۱۹۸۵ تا ۱۹۹۱ است، می‌گوید که یک ژروناالیست حرفه‌ای و منظم بودن، مانع از بروز عواطف و همدردی با یک موضوع نمی‌شود (ماسه، ۲۰۱۱: ۳). آندرسون معتقد است که در تماس بودن با احساسات خود در هنگام گزارش یک موضوع سخت، خبرنگار را قادر می‌سازد که گزارش دقیق‌تر، واقعی‌تر و دراماتیک‌تر بنویسد (ماسه، ۲۰۱۱: ۴). جیم ویلیز^۶ سنت دوری روزنامه نگار از عواطف انسانی در هنگام پوشش خبری، به‌ویژه هنگامی که تحت تأثیر آسیب انسانی است، به چالش می‌کشد. او معتقد است که اگر روزنامه نگار می‌خواهد قابل اعتماد و متقاعدکننده باقی بماند گزارشگری از تفسیر نمی‌تواند قابل تفکیک باشد (ماسه، ۲۰۱۱: ۸). ماسه در دفاع از دخالت دادن عواطف می‌گوید: "این ایده که ما به‌واسطه تجارب تلخمان صدمه می‌بینیم، در تضاد با این اندیشه قرار دارد که ما به‌واسطه تجاربمان تغییر می‌کنیم، که این تغییر لزوماً نیز منفی نیست" (ماسه، ۲۰۱۱: ۴)

ماتیو پرایس^۷ از دیگران روزنامه نگارانی است که تجربه‌ای زنده از این موضوع را با خود به همراه دارد. او یکی از خبرنگاران انگلیسی بود که از هائیتی گزارش می‌کرد. او می‌گوید: "واقعاً فکر می‌کنم که آنچه شما می‌توانید بکنید این است که بگویید: خب،

1. Stephen J.A. Ward

2. Snyderman

3. Stive Miles

4. Terry Anderson

5. Den of lions

6. James Willis

7. Matthew Price

بی‌بی‌سی رو فراموش کن. ما به اینجا به هزینه پرداخت‌کنندگان مجوز دریافت تلویزیونی فرستاده شده‌ایم. ما به اینجا فرستاده شدیم تا کاری انجام بدیم. اما همه رو فراموش کن. بزار واقعاً دوربین و میکروفون و دفترچه یادداشت‌ها رو زمین بزاریم و شروع به کمک کردن کنیم. بزارید به مردم کمک کنیم و دستمالی به سر مردم ببندیم. پاسخ به این حرف که «چیزی نیست که من بتونم انجام بدم»، دقیقاً اینه که «چیزی هست که تو بتونی انجام بدی، تو دقیقاً میتونی کارت را متوقف کنی و به مردم کمک کنی» است^۱ (ماسه، ۲۰۱۱: ۴). پرایس در مورد اهمیت و ارزش کار روزنامه نگار نیز توضیح می‌دهد که به‌عنوان یک خبرنگار صادقانه امیدوار است که مصاحبه گرفتن از افراد و فرستادن آن به انگلستان و سراسر دنیا، جایی که افرادی ترغیب بشوند که کمک مالی بکنند و یا سیاستمدارانی که ترغیب بشوند کمک‌های بیشتری را از سوی دولت ملی ارسال کنند، تأثیرگذار باشد و این امر در عوض تفاوتی در اوضاع ایجاد خواهد کرد (ماسه، ۲۰۱۱: ۵).

عینیت و آسیب روزنامه نگاران

مسئله مهم دیگر مرتبط با عینیت در روزنامه نگاری بحران، صدمه فیزیکی و مهم‌تر از آن صدمه روانی‌ای است که خود روزنامه نگاران در حین و معمولاً بعد از پوشش اخبار حوادث دچار آن می‌شوند. روزنامه نگاران اغلب اولین کسانی هستند که در صحنه‌های آسیب‌زا حاضر می‌شوند (فاینستین و استورم، ۲۰۱۷: ۱۱) و گاهی قبل از مسئولان اعمال قانون، آتش‌نشان‌ها، تکنیسین‌های فوریت‌های پزشکی و افراد نظامی به صحنه می‌رسند (ماسه، ۲۰۱۱: ۱). گزارشگران، عکاسان، فیلم‌برداران و دیگر افراد رسانه‌های خبری، واقعیت‌های تلخ جنگ، نسل‌کشی، تروریسم، جنایت‌ها، فاجعه‌ها و تصادف‌ها را بررسی می‌کنند و مشاهدات و تجارب خود را مستند می‌سازند (ماسه، ۲۰۱۱: ۱؛ لی، های ها و کون پی، ۲۰۱۷: ۳). این نزدیکی به رویدادها برای برخی به منبعی از اضطراب تبدیل می‌شود. روزنامه نگاران در طول پوشش خبری رویدادها، دچار اتفاقات آسیب‌زا می‌شوند. آنها تصادفات را در صحنه مشاهده می‌کنند و با قربانیان و دیگران مصاحبه می‌کنند و در هنگام نوشتن و جمع‌آوری و ثبت گزارش‌ها، این رویدادهای وحشتناک را دوباره مرور می‌کنند و بدین ترتیب در معرض خطر اضطراب‌های روان‌شناختی اولیه و ثانویه قرار می‌گیرند (لی، های ها و کون پی، ۲۰۱۷: ۲). افراد ممکن است در غیاب تهدید مستقیم نیز، اگر شاهد کشته شدن مردم یا مواجهه آنها با خشونت باشند، دچار اختلال اضطراب پس از سانحه^۱ شوند (فاینستین و استورم، ۲۰۱۷: ۱۵). این اختلال نوعی از عارضه‌های بلندمدت است که پس از تجربه عوامل اضطراب‌زای شدید در انسان‌ها مشاهده می‌شود. تجربه‌های نزدیک به مرگ (تصادف، سانحه، جنگ، زلزله و تجاوز) می‌توانند از جمله عوامل اضطراب‌زای قدرتمندی باشند که اثر خود را در قالب اختلال اضطراب پس از سانحه بر زندگی ما باقی بگذارند (فاینستین و استورم، ۲۰۱۷: ۱۵).

مطالعات نشان داده است که گزارشگران تنش‌های روان‌شناختی شدیدی را بعد از پوشش اخبار جنگ‌ها یا دیگر اتفاقات تروماتیک تجربه می‌کنند (لی، های ها و کون پی، ۲۰۱۷: ۳). مطالعه‌ای بر روی ۹۰۶ خبرنگار در آمریکا توسط پیویچ و همکاران در سال ۲۰۰۳ انجام شد و طی آن اعلام کردند که ۶۱ درصد از خبرنگاران تهدید کلامی شده‌اند، ۶۰ درصد مجروح شده‌اند و ۵۳ درصد مورد حمله فیزیکی قرار گرفته‌اند. ۷۰ درصد از پاسخگویان گزارش کرده‌اند که احساسات منفی، از جمله وحشت، عجز و ناتوانی در هنگام انجام وظیفه را تجربه کرده‌اند (لی، های ها و کون پی، ۲۰۱۷: ۳). این یافته‌ها نشان می‌دهد که خبرنگارها در طول پوشش اخبار به‌طور مکرر در معرض اتفاقاتی هستند که به‌طور بالقوه تروماتیک هستند و برخی نیز دچار مشکلات روان‌شناختی بلندمدت می‌شوند. حتی صحبت کردن با خانواده قربانیان نیز تأثیرات ماندگاری بر روی خبرنگاران دارد. این مورد در هنگامی اتفاق می‌افتد که خبرنگار مجبور است با خانواده و دوستان قربانیان که به‌طور اتفاقی جان خود را از دست داده‌اند یا جراحات جدی برداشته‌اند مصاحبه کند (هانوش، ۲۰۱۰: ۸۵). این آسیب‌ها به‌ویژه آسیب‌های روان‌شناختی می‌تواند در بازتاب عینی اخبار بسیار تأثیرگذار باشد. روزنامه نگاران ممکن است به‌دلیل مشکلات روانی پیش‌آمده برای آنها بسیاری از ملاحظات مرتبط با عینیت را زیر پا بگذارند. این امر که ناشی از عدم تمرکز، اضطراب و تألمات روحی روزنامه نگار است، ممکن است یا به بزرگنمایی بیش‌ازحد از سوی آنها بیانجامد یا اینکه اخباری ناقص و اشتباه و حتی

^۱. post- traumatic stress disorder (PTSD)

جعلی را انتشار دهند. آنها ممکن است یا بسیار همدلانه با حوادث و قربانیان آن برخورد کنند و یا اینکه بسیار سخت‌دلانه موضوعات را بازتاب دهند و بدین ترتیب بازتاب خبری آنها دارای سوگیری خواهد بود و عواطف انسانی در آن دخالت خواهد کرد.

عینیت و شهروندخبرنگاری در بحران

موضوع دیگری که در خصوص مفهوم عینیت در روزنامه نگاری بحران مطرح می‌شود شهروندخبرنگاری است. پدیده‌ای نوینی که در چند سال اخیر در عرصه روزنامه نگاری به وجود آمده ظهور خیل عظیم شهروندان عادی گوشی‌به‌دستی است که مدام در حال عکس و فیلم گرفتن از حوادث پیرامون خود هستند و هنگامی که در صحنه‌ای قرار می‌گیرند، فوراً از آن تصویر یا فیلمی تهیه می‌کنند و آنها را در بستر فضای مجازی به کمک وبگاه‌ها و برنامه‌های کاربردی^۱ و شبکه‌های اجتماعی یا وبلاگ‌های شخصی با دیگر افراد به‌عنوان موضوعی جالب یا مهم به اشتراک می‌گذارند و در واقع به‌نوعی در حال خبرنگاری هستند. ممکن است در مورد این تصویر مطلبی نیز به‌عنوان توصیف، تفسیر یا انتقاد همراه آن بنویسند. دان پیت^۲ از روزنامه تورتو سان معتقد است که افراد عادی که به گوشی‌های تلفنی مجهز شده‌اند، چشمی راه‌رونده در دنیا هستند، یا یک شهروندخبرنگار که قادر است عکسی بگیرد و شرحی برای آن بزند و داستانی برای آن بنویسد و آن را در اینترنت بارگذاری کند و به دوستان خود یا هر کس دیگری ارسال نماید تا آن را ببیند (آلان، ۲۰۱۳: ۱۹). این کار به یک امر روزمره و عادی تبدیل شده است و مفهوم شهروندخبرنگاری و شهروندخبرنگار را مطرح کرده است. امروز بعد از رخ دادن هر اتفاق و حادثه‌ای بلافاصله شاهد هجوم تصاویر و پیام‌های مربوط به حادثه هستیم، حتی قبل از آنکه رسانه‌های بزرگ و اصلی، خبری در مورد آن پخش کنند. نمونه‌های آن پیام‌هایی تصویری و متنی است که در شبکه‌های اجتماعی مانند ایکس (توییتر) و اینستاگرام، یا پیام‌رسان‌هایی مانند تلگرام و واتس‌آپ در مورد حوادث دریافت می‌کنیم. این برنامه‌ها به‌صورت آنی، و به‌روز اخبار و تصاویر را در اختیار کاربران قرار می‌دهند و نیاز خبری آنها را پاسخ می‌گویند. گرچه بسیاری نیز تنها به اخبار این افراد اکتفا نمی‌کنند و منتظر تأیید آن از سوی رسانه‌ها اصلی هستند.

آنچه به رواج چنین پدیده‌ای کمک کرده است، فضای مجازی و ابزارهای تصویربرداری دیجیتال ارزان‌قیمتی است که در دست شهروندان قرار گرفته است. امروزه پلت‌فرم‌های دیجیتال شهروندان را قادر می‌سازد که از سر صحنه به‌صورت زنده و بسیار زودتر از سازمان‌ها خبری گزارش پخش کنند. شبکه‌های اجتماعی دسترسی پالایش‌نشده به اخبار فوری حوادث را به شیوه‌ای که هرگز تجربه نشده است فراهم می‌سازند. سرعتی که یک سازمان خبری نیاز دارد تا برای واکنش آماده شود از ساعت به دقیقه کاهش یافته است (الیس^۳، ۲۰۱۷). یک فرد عادی با اتصال اینترنتی می‌تواند یک روزنامه نگار شود و می‌تواند گزارش خود را در چند لحظه به گوش جهانیان برساند (هانوش، ۲۰۱۰: ۱۴۷). وبلاگ‌ها و وبگاه‌های شبکه‌های اجتماعی ظرفیتی برای عبور از فرایندهای تولید و اشاعه خبر رسانه‌های سنتی تأمین کرده‌اند. هر فردی با یک اتصال اینترنتی قادر است خبر نشر دهد و رسانه‌های سنتی دیگر تنها کسانی نیستند که قادر به نشر اخبار تصادفات، فاجعه‌ها و جنگ‌ها به توده‌ها باشند. بنابراین افراد عادی در فرایند تولید خبرهای برخط مشارکت می‌کنند. این پدیده با عنوان شهروندخبرنگاری معروف است و منتقدان رسانه‌های اصلی، آن را نوعی روزنامه نگاری می‌دانند که ظرفیت تعادل‌بخشی به ارائه اخبار برخط را دارند (برنز، ۲۰۰۵: به نقل از هانوش، ۲۰۱۰: ۱۴۷).

واژه شهروندخبرنگاری بلافاصله پس از حوادث سونامی آسیای جنوبی در دسامبر ۲۰۰۴ رواج یافت، هنگامی که سازمان‌های خبری متوجه شدند که به‌شدت به گزارش‌های آماتوری از رخدادها نیازمند هستند (آلان، ۲۰۱۳: ۹). این امر توسط بسیاری به‌عنوان رشد اشکال اولیه روزنامه نگاری عمومی یا مدنی تلقی شد. آلان شهروندخبرنگاری را نوعی گزارش اول‌شخص می‌داند که افراد عادی اغلب به‌صورت خودکار در طی یک بحران، تصادف، تراژدی یا فاجعه، اگر به‌صورتی اتفاقی در محل حادثه حضور داشته باشند، به‌طور موقت نقش روزنامه نگار را برمی‌گزینند تا در خبرسازی مشارکت داشته باشند (آلان، ۲۰۱۳: ۹). این نوع روزنامه نگاری شامل مشارکت‌های متنوع از طریق گزارش‌های شاهدان عینی اول‌شخص، ضبط رادیویی، پوشش ویدئویی و تصاویر و عکس‌های گرفته‌شده با دوربین‌های

^۱. application

^۲. Don Peat

^۳. Ellis

دیجیتال و دوربین‌های گوشی همراه است که نوعاً به صورت برخط و از طریق ایمیل یا بولتن‌بوردها، وبلاگ‌ها و ویکی‌ها و وبگاه‌های شخصی و شبکه‌های اجتماعی پخش می‌شود (آلان، ۲۰۱۳: ۹).

توسعه شهروندخبرنگاری، نشانگر این است که مردم دیگر دوست دارند خود همه چیز را از نزدیک ببینند. خود حوادث آتش‌سوزی را تجربه کنند و خود اطلاعات دست‌اول از یک تصادف و بحران را گزارش کنند و دیگر عقب راندن این موج عظیم روزنامه نگاران دوربین‌به‌دست و گوشی‌به‌دست امر آسانی نیست. مردم عادی نیز گویا به اخبار این افراد بیشتر علاقه‌مند هستند. در کشور خود ما نیز دست‌به‌دست شدن ویدئوهای حوادث و استقبال مردم از اخبار غیررسمی نشان از همین امر دارد. گویا اعتماد مردم به این اخبار بیشتر از اخباری است که از رسانه‌های رسمی پخش می‌شود. افراد دیگر تمام حوادث را از نزدیک می‌خواهند ببینند. گویی مردم دوست دارند افرادی از جنس خودشان چشمان آنها باشند و ملاحظات سازمان‌های رسمی را که بنا به دلایل مختلف در پی مخفی کردن و چشم‌پوشی کردن از بسیاری حوادث هستند نمی‌پسندند و حال که امکانش پیش آمده است چرا این کار را نکنند. این نوع روزنامه نگاری، روزنامه نگاری بی‌واسطه است. شهروندخبرنگاری دیگر آن رویکرد از بالا به پایین و رسمی افراد حرفه‌ای را به کنار می‌نهد و ضروریات و ملاحظات این سازمان‌های رسانه‌ای را نمی‌پسندد.

آنچه در این خصوص مهم است این نکته است که گویا شهروندخبرنگاری در مواقع حوادث، فاجعه‌ها و درکل در مواقع بحرانی و تروماتیک نمود بیشتری پیدا می‌کند که به موضوعی مناقشه‌برانگیز نیز تبدیل شده است. شهروندخبرنگاری به‌ویژه در زمان‌های فاجعه‌های بزرگ دیده می‌شود. برای مثال، بعد از سونامی در اقیانوس هند در سال ۲۰۰۴ رسانه‌های خبری خبرنگاران کمی در منطقه داشتند و پوشش خبری به شدت دشوار شده بود. در نتیجه بسیاری از تصاویر اولیه از سونامی از دوربین تلفن همراه گردشگران به دست آمد. این تصاویر توسط ایستگاه‌های تلویزیونی سراسر دنیا پخش شد. در واقع سرعت رسیدن این عکس‌ها از سونامی، به دست رسانه‌ها اعجاب‌انگیز بود (هانوش، ۲۰۱۰: ۱۴۸). شهروندخبرنگاران نقش مهمی نیز در پوشش بمب‌گذاری‌های متروی لندن در سال ۲۰۰۵ و طوفان کاترینا در چند ماه بعد داشتند (هانوش، ۲۰۱۰: ۱۴۸). نمونه دیگر آن در تونس رخ داد. در اولین دقایق قیام‌ها در تونس، محمد بوعزیزی برای مخالفت با مداخله یکی از عاملان دولت که مانع سبزی‌فروشی او شده بود، خود را آتش زد. این مخالفت با یک دوربین تلفن همراه ارزان قیمت ضبط و به یک شبکه اجتماعی ارسال شد. گرچه این تصاویر وب‌گیر^۱ نشد، چون چنین وبگاه‌هایی از داخل مسدود شده بودند. در عوض این ویدئو توسط فردی تونسی در خارج از کشور به نام بن‌غربیا^۲ که وبگاه‌های تونسی را برای محتوای سیاسی رصد می‌کرد برداشته شد و در وبگاه nawaat.org بارگذاری شد. تلویزیون الجزیره این تصاویر را دوباره در تونس پخش کرد و این گامی بود برای سرنگونی دولت تونس (فاندرهاک، پارک و کاستلز، ۲۰۱۲: ۲۹۲۷). شهروندخبرنگاری به‌عنوان ابزاری برای ارتباطات بحران به‌درستی ظهور کرده است، پیشرفتی که آلان (۲۰۰۶) آن را به‌عنوان نقطه بزنگاه معرفی کرده است.

این نوع روزنامه نگاری در کنار مزیت‌هایی مانند سرعت خبررسانی، فراهم‌سازی تصاویر مستند از حادثه‌ها، همه‌جا حاضر بودن شهروندخبرنگاران و به چالش کشیدن محدودیت‌های سازمانی، مشکلاتی را نیز که در خصوص ملاحظات مرتبط با عینیت در بحران و مسائل اخلاقی به همراه دارد.

نخستین مشکل این است که شهروندخبرنگاران به دلیل عدم آموزش‌های تخصصی و در نظر نگرفتن بسیاری از ملاحظات روزنامه نگار مرتبط با بازتاب عینی اخبار، معمولاً تصاویری را در شبکه‌های مجازی نشر می‌دهند که ممکن است یک رسانه خبری تخصصی آنها را بنا به دلایل اخلاقی یا مصلحت‌های امنیتی هرگز نشر ندهد. شهروندخبرنگاران ممکن است تصاویری دردناکی را منتشر کنند که به لحاظ روان‌شناختی آسیب‌رسان باشد. وبگاه بارگذاری ویدئو، یعنی یوتیوب، نقش مهمی در اجازه دادن به پوشش آماتوری دارد و بسیار از سازمان‌های خبری را با انتشار تصاویر فاجعه‌هایی که آنها پخش نمی‌کنند غافلگیر می‌کند. ما به صورت برخط تصاویری را مشاهده می‌کنیم که رسانه‌های اصلی هرگز به مخاطبان خود نشان نمی‌دهند. نمونه چنین موردی، تصاویر کشته شدن رهبر لیبی یعنی ژنرال معمر قذافی بود که صحنه‌های بسیار دردناکی را تصویربرداری کرده بودند که ممکن است با روحیات اجتماعی سازگار نباشد.

¹. viral

². Ben Gharbia

هنگامی که شبکه بی‌بی‌سی تصاویر کشته شدن قذافی را در تلویزیون خود پخش کرد، بسیاری از مخاطبان به وبگاه این شبکه هجوم آوردند و نارضایتی خود از این تصاویر را اعلام کردند و پخش شدن آن از یک رسانه ملی را توهین‌آمیز و غیراخلاقی و نادرست توصیف کردند. مسئله این بود که این افراد هم تصویربرداری از مرگ یک فرد و هم پخش آن در ساعات اوج که فرزندان کوچک آنها شاهد چنین صحنه‌هایی بودند، نادرست می‌انگاشتند. نمونه داخلی از نادیده گرفتن ملاحظات روزنامه نگار توسط شهروندخبرنگاران، در هنگام حمله موشکی ایران به اسرائیل تحت عنوان وعده صادق ۲ در سال ۱۴۰۳ اتفاق افتاد. در این شب بسیاری از شهروندان با پخش فیلم‌هایی کوتاه شهرهای مبدأ حملات موشکی را آشکارا اعلام می‌کردند که به لحاظ نظامی و امنیتی کار نسنجیده است و می‌توان آن را افشای اسرار نظامی تلقی شود.

خشم افراد عامل مهم دیگری است که در حوزه شهروندخبرنگاری می‌تواند مشکلاتی را ایجاد کند. در هنگام بحران‌ها افراد به دلیل مشکلات به‌وجودآمده و کمبودها بسیار خشمگین هستند و از مسئولان انتظار دارند که به مشکلات آنها رسیدگی کنند. در این هنگام اگر تعللی در امر امدادرسانی صورت گیرد، افراد ممکن است برای نشان دادن عمق فاجعه اخبار و تصاویری عینی را منتشر نمایند که به دور از ملاحظات روزنامه نگاری بحران باشد. در این میان ممکن است تصاویر دلخراشی منتشر شود که روحیه بسیاری از افراد را جریحه‌دار سازد یا اینکه حوزه خصوصی افراد مورد تعرض قرار گیرد، در حالی که این افراد از انتشار این اخبار ناآگاه و حتی ناراضی باشند.

گرایش‌های سیاسی افراد عامل بعدی است؛ در حالی که بسیاری از افراد عادی نادانسته ممکن است اخبار و تصاویری را بدون در نظر گرفتن ملاحظاتی منتشر کنند، شهروندانی وجود دارند که به دلیل گرایش‌های سیاسی و مخالفت با دولت وقت عمدانه به بازتاب عینی اخباری که نباید کاملاً منتشر شوند می‌پردازند که هدف آنها تنها ناکارآمدی نشان دادن دولت و مسئولان در امر مدیریت بحران است. این امر باعث برافروخته شدن خشم عمومی خواهد شد که خود به بحرانی دیگر می‌انجامد.

بزرگنمایی بیش‌ازحد و تفاسیر عاطفی و احساسی متعاقب آن مشکل دیگر شهروندخبرنگاری در مواقع بحران است که به بحرانی‌تر شدن و به تبع آن سیاسی شدن بحران‌های انسانی دامن می‌زند. برای مثال، افراد عادی بدون آگاهی کافی از فعالیت‌های امدادی یا مشکلات بر سر راه امدادرسانی یا ملاحظات دیگری که مسئولان در ذهن دارند، با نوشتن مطلبی احساسی در زیر یک تصویر، سیلی از انتقادات را به سمت مسئولان روانه می‌سازند و تنها از کمبودها سخن می‌گویند. این امر می‌تواند مسئولان مدیریت بحران را در معرض دآوری‌های منفی افکار عمومی قرار دهد و آنها را از ادامه کار دلسرد سازد و زمانی را که آنها می‌توانند برای فعالیت‌های امدادی و کمک‌رسانی تخصیص دهند، باید برای انتشار تکذیبیه و اقناع افکار عمومی صرف کنند و تمرکز خود را از دست بدهند. این امر درعین حال به سیاسی شدن موضوع و القای ناکارآمدی دولت‌ها نیز منجر می‌شود. نمونه‌های آن را در زلزله استان کرمانشاه در سرپل ذهاب در ۱۳۹۷ (نوامبر ۲۰۱۸ م.) و آتش‌سوزی کشتی سانچی در ۱۳۹۶ (ژانویه ۲۰۱۸ م.) شاهد بودیم. حادثه کشتی سانچی به ما نشان داد که شهروندخبرنگاری نه تنها در برخی اوقات کمک‌رسان نیست، حتی بر نیاز به خبرنگاران متخصص در هر نوع بحران را نیز تأکید داشت. عدم شناخت از ماهیت کشتی و کشتیرانی باعث طرح سؤالاتی از سوی شهروندخبرنگاران و حتی خبرنگاران رسانه‌های رسمی می‌شد که بیشتر به افزایش شبهه‌ها می‌انجامید و اوضاع را برای بازماندگان این حادثه بغرنج‌تر می‌کرد.

موضوع دیگر حوزه خصوصی افراد است. ممکن است در حادثه‌ای دردآور تصویری از فردی مجروح یا فوت‌شده پخش شود که پا را فراتر از مرزهای حوزه خصوصی بگذارد و باعث خدشه‌دار شدن حیثیت افراد و نارضایتی آنها شود. این تصاویر آماتوری قدرت رسانه‌های خبری را به چالش می‌کشند. در واقع در این نوع روزنامه نگاری حوزه خصوصی افراد اولین قربانی رویدادهای غیرمترقبه ویرانگر است. این افراد آماتور ممکن است به بهانه ارسال تصاویر عینی، ناب و دستکاری‌نشده، تصاویری از قربانیان و خانواده‌های افراد نشر دهند که همچون صفحه اول روزنامه‌ها عمل کند، جایی که همه می‌توانند آنها را ببینند.

از سوی دیگر، این نوع روزنامه نگاری درعین حال که می‌تواند اخبار و تصاویری بسیار عینی و واقعی را منتشر کند، این ظرفیت را نیز دارد که از بازتاب عینی رویدادهای بحرانی دور شود. این نوع روزنامه نگاری توانایی انتشار اخبار نامعتبر و جعلی و شایعات را دارد. تعداد بسیار زیاد این شهروندخبرنگاران نظارت بر محتوا و اعتبارسنجی اخبار و تصاویر منتظرشده از سوی آنها را بسیار دشوار

سازد. وارد نیز بر چنین نواقصی اشاره دارد و آن را چالش برانگیز می‌داند و معتقد است که شهروند خبرنگاری می‌تواند شایعه‌های غیرقابل اتکا، تصاویر دستکاری شده، و مطالب نژادپرستانه را منتشر کند. سبک نوشتن خشنی که در اینترنت رایج است، می‌تواند منطقی و اندیشه‌عقلانی را بی‌ارزش جلوه دهد. چالش امروز این است که از تبدیل شدن این رسانه به فضایی بخش‌بخش و خوداتکا که در آن سوگیری نیز غالب است، جلوگیری شود (وارد، 2010: 326). باب شیفر¹ نیز به اطلاعات نادرست که توسط افراد عادی در شبکه‌های مجازی نوشته می‌شود اشاره می‌کند و بر این باور است که بسیاری از اخبار و اطلاعات شبکه‌های اجتماعی نه تنها درست نیستند، بلکه عمدتاً واقعیت ندارند (احمد²، 2017). باب شیفر و آندرو شوارتز³ عنوان می‌کنند که انتشار عامدانه اطلاعات نادرست از طریق شبکه‌های اجتماعی در حال تبدیل شدن به یک مسئله امنیت ملی است (سماح، 2017). شوارتز این قضیه را نه تنها یک مسئله اطلاعاتی می‌بیند، بلکه آن را جنگ طلبی نسل جدید می‌نامد (احمد، 2017). مشکل این است که کیفیت بد تصاویر تهیه شده توسط افراد عادی خود مسئله صحت و طبیعی بودن و عینیت را با خود به همراه دارد، درحالی که تصاویر شفاف رسانه‌های اصلی نوعی دستکاری شدگی و ساختگی بودن را القا می‌کند.

درست است که شهروند خبرنگاری مزایایی همچون دسترسی به تمام انواع حوادث را برای افراد عادی و رسانه‌های خبری در کمترین زمان ممکن مهیا می‌سازد و امروز حتی سازمان‌های خبری نیز در بیشتر مواقع از این تصاویر و اخبار استفاده می‌کنند، اما هنوز راهی طولانی برای ساختارمند شدن این نوع خبرنگاری و آگاهی یافتن شهروندان از بسیاری از ملاحظات تخصصی و اخلاقی روزنامه‌نگاری و دوری از هیجانات آنی و تفاسیر بی‌پایه باقی مانده است و در این راستا شهروندان به آموزش‌های تخصصی نیازمند هستند. وجود چنین خلأهایی است که بسیاری از متخصصان روزنامه‌نگاری در مورد چنین سبکی از خبرنگاری و پیامدهای منفی آن هشدار می‌دهند. این نوع روزنامه‌نگاری می‌تواند سازمان‌های خبری را نیز با دچار چالش کند و در جایی آنها با در نظر گرفتن ملاحظاتی از پخش برخی اخبار پرهیز کرده‌اند، با پخش زوایای کامل یک حادثه به اعتبار آنها را لطمه بزنند.

هنوز در باب چیستی شهروند خبرنگاری مناقشاتی وجود دارد. برای مثال، میر⁴ داستان توثیت فردی که از حضور هلی‌کوپتر در شهر کوچکی در پاکستان منتشر می‌شود به نمونه‌ای از شهروند خبرنگاری تعبیر می‌کند و افرادی مانند دان میشل⁵ نیز معتقدند که گشتن در توثیت برای جواب گرفتن در مورد اینکه چرا هلی‌کوپترها در آن وقت شب در حال گشت زدن هستند، روزنامه‌نگاری نیست (آلان، 2013: 5). این نوع روزنامه‌نگاری در ابتدای راه است و هنوز زمان نیاز داریم تا بتوانیم با تمام ویژگی‌های این نوع روزنامه‌نگاری، اهداف و انگیزه‌های شهروند خبرنگاران و مزیت‌ها و محدودیت‌ها و مسائل اخلاقی مرتبط با آن پی ببریم. احتمالاً با گذشت زمان و تثبیت مفهوم آن و اجماع متخصصان اهل فن و آموزش‌های علمی به تعریف جامعی از شهروند خبرنگاری خواهیم رسید و این مناقشات تا حدودی فروکش خواهد کرد.

نتیجه‌گیری:

با توجه به مطالب فوق متوجه می‌شویم که موضوع عینیت و حفظ ملاحظات اخلاقی در هنگام پوشش خبری بحران‌ها از جمله حوادث طبیعی و جنگ‌ها، تنگنای اخلاقی و حرفه‌ای بزرگی را برای روزنامه‌نگاران ایجاد می‌کند و تصمیم‌گیری در مورد نحوه پوشش را به موضوعی دشوار تبدیل می‌کند. روزنامه‌نگاری بحران و تروما با دیگر انواع روزنامه‌نگاری تفاوت‌هایی دارد. در این نوع روزنامه‌نگاری که موضوع جان و مال انسان‌ها و پیامدهای جسمی و روحی ناشی از حوادث و از دست رفتن عزیزان مطرح است، از روزنامه‌نگاران انتظار می‌رود که با آموزش‌های مدون‌تر دانشگاهی و ضمن خدمت و استفاده از تجارب خبرنگاران باسابقه و همچنین کسب مهارت‌های لازم در خصوص رعایت ملاحظات مربوط به عینیت و انتشار اخبار و همچنین مد نظر قرار دادن محدودیت‌های اخلاقی این نوع روزنامه‌نگاری، به بهترین نحو بتوانند در مواقع بحران به اطلاع‌رسانی بپردازند. همچنین این افراد باید به تقویت مهارت‌هایی بپردازند که خود

1. Bob Schieffer

2. Ahmad

3. Andrew Schwartz

4. Myer

5. Dan Mitchell

از آسیب‌های ناشی از پوشش چنین اخباری تا حد ممکن مصون بمانند. نکته دیگر اینکه با توجه به توسعه اینترنت و روزنامه نگاری برخط و شهروندخبرنگاری، با مطالعات بیشتر بر خصوصیات دائماً در حال تغییر و ویژگی‌های نوظهور این نوع روزنامه نگاری اشراف داشته باشند تا بتوانند در مواقع لزوم و در راستای روزنامه نگاری مسئولانه و اطلاع‌رسانی آرامش‌بخش، با آسیب‌های این فضا، به‌ویژه پیشگیری از رواج شایعات در مواقع بحران و بحرانی‌شدن اوضاع، به مبارزه بپردازند.

روزنامه نگاران بحران باید به‌خاطر داشته باشند که نباید به بزرگنمایی بحران‌ها بپردازند. گزارش‌های بزرگنمایی‌شده در بحث حوادث بیشتر به اضطراب می‌انجامد و افرادی که عزیزی در محل حادثه دارند بیشتر مضطرب می‌شوند.

درعین‌حال نباید فراموش کنیم که هر نوع حادثه و بحرانی شیوه خبررسانی خاص خود را دارد و سیاست‌ها خبری رسانه‌ها در مورد هر یک از آنها یکسان نخواهد بود. هر نوع بحران صلاح‌دیدها و مصلحت‌سنجی‌ها خاص خود را دارد که این صلاح‌دیدها موضوعات عینیت، نحوه خبررسانی و مشارکت شهروندان را تعیین می‌کند. سازمان‌های خبری باید نقشه راه مدونی برای مواقع بحران داشته باشند، تا کارکنان آنها در این مواقع با اتکا به آنها بتوانند تصمیم‌های لازم را در خصوص نشر اخبار و تصاویر اتخاذ کنند. این امر مطمئناً با توجه به سیاست‌های اخلاقی آنها صورت خواهد گرفت. هر سازمانی ممکن است خطوط راهنمای خاصی را با توجه به سیاست‌های اخلاقی سازمانی خود ترسیم و به خبرنگاران خود دیکته کند. همچنین این سازمان‌ها باید برای بحران‌هایی که ممکن است کاربران شبکه‌های اجتماعی با انتشار اخبار برای اعتبار آنها تولید کنند نیز راهکارهای داشته باشند. رصد مداوم شبکه‌های اجتماعی و چاره‌اندیشی فوری برای چالش‌های برآمده از سوی آنها از جمله این راهکارهای خواهد بود. و در نهایت داشتن خبرنگاری که در حوزه بحران مورد نظر تخصص داشته باشد، از بسیاری از ابهام‌ها و سؤالات اشتباه که مسئولان را به طفره رفتن از پاسخگویی وامی‌دارد، پیشگیری خواهد کرد.

منابع

- بدیعی، نعیم و قندی، حسین (۱۳۸۲)، *روزنامه‌نگاری نوین*، تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی.
- خجسته باقرزاده، حسن، و احمدی، ظهیر. (۱۳۸۷). اصول اخلاق حرفه‌ای خبرنگاران و رسانه‌های ارتباط جمعی در مدیریت بحران (زلزله). *پژوهش‌های ارتباطی (پژوهش و سنجش)*، ۱۵(۵۶)، ۴۷-۶۸. <https://sid.ir/paper/152870/fa>.
- سجادی، سیدنبی و قنبری، عباس (۱۴۰۲)، ارتباطات بحران؛ مطالعه پوشش خبری بحران‌های طبیعی (زلزله و سیلاب) در افغانستان در یک دهه اخیر (۱۳۹۲ الی ۱۴۰۲)، *فصلنامه جامعه، فرهنگ و رسانه*، ۱۲(۴۹)، ۳۲۱-۳۴۲. <https://doi.org/10.22034/scm.2024.193523>.

References

- Ahmed, S. (2017). *Crisis of Modern Journalism: Separating fact from fiction*. Tulane University. Available at <https://news.tulane.edu/news/crisis-modern-journalism-separating-fact-fiction>
- Allan, S. (2006). *Online News: Journalism and the Internet*. Buckingham: Open University Press
- Allen, S. (2013). *Citizen Witnessing: Revisioning Journalism in Times of Crisis*. Cambridge: Polity Press
- Badiee, N. & Ghandi, H. (2003), *Modern Journalism*. Tehran: Allameh Tabataba'i University Publication. (In Persian)
- Belsey, A. & Chadwick, R. (2006), *Ethical Issues in Journalism and the Media*. London: Taylor & Francis. <https://doi.org/10.2307/2219672>
- Carey, B. (2016). *Mass Killings May Have Created Contagion, Feeding on Itself*. The New York Times. Available at <https://www.nytimes.com/2016/07/27/science/mass-killings-contagion-copycat.html>
- Chouliaraki, L. (2006). *Spectatorship of Suffering*. London: Sage P publication. <https://doi.org/10.4135/9781446220658>
- Coté, W. & Simpson, R. (2000). *Covering Violence: a guide to ethical reporting about victims and trauma*, New York: Columbia University Press. <https://doi.org/10.22230/cjc.2002v27n1a1277>
- Cottle, S. (2013). *Journalists Witnessing Disaster*, *Journalism Studies*, 14:2., 232-248, <https://doi.org/10.1080/1461670X.2012.718556>
- Dahmen, N.; Abdenour, J.; McIntyre, K., & E. Noga-Styron, K. (2010). *Covering Mass Shootings. Journalists' perceptions of coverage and factors influencing attitudes*. <https://doi.org/10.1080/17512786.2017.1326832>

- Ellis, B. (2017). Citizen Journalism's Impact on Crisis Management, available at: <http://www.odwyerpr.com/story/public/8171/2017-01-10/citizen-journalisms-impact-crisis-management.html>
- Feinstein, A. & Storm, H. (2017). The Emotional Toll on Journalists Covering the Refugee Crisis, Reuters Institute for the Study of Journalism, University of Oxford. <https://doi.org/10.60625/risj-npbs-0x68>
- Hanusch, F. (2010). Representing Death in the News Journalism: Media and Mortality, New York: Palgrave McMillan. <https://doi.org/10.1057/9780230289765>
- Kaplan, R. (2010). The Origins of Objectivity in American Journalism, in Stuart Allan (ed.), The Rutledge Companion to News and Journalism, London and New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003174790>
- Khojasteh Bagherzadeh, H., & Ahmadi, Z. (2009). Principles of Professional Ethics in Journalism and Mass Media in Crisis Management (Earthquake). Journal of Communication Research (Pazhoohesh va Sanjesh), 15(56), 47-68. sid. <https://sid.ir/paper/152870/en>
- Kilgo, D K.; Yoo, J. & Johnson, T. J. (2018). Spreading Ebola Panic: Newspaper and Social Media Coverage of the 2014 Ebola Health Crisis, Online Journal of Health Communication , DOI: [10.1080/10410236.2018.1437524](https://doi.org/10.1080/10410236.2018.1437524)
- Lankford, A. (2016). Public Mass Shooters and Firearms: A Cross-National Study of 171 Countries, journal of Violence and Victims, 31(2), 187-199. <https://doi.org/10.1891/0886-6708.VV-D-15-00093>
- Lee, M.; Hye Ha, E. & Pae, J. K. (2017). The Exposure to Traumatic Events and Symptoms of Posttraumatic Stress Disorder among Korean Journalists, <https://doi.org/10.1177/1464884917707596>
- Massé, M. H. (2011). Trauma Journalism: on Deadline in Harm's Way, New York: Continuum International Publishing Group. external-identifier:"urn: lcp:traumajournalism0000mass: [lcpdf:a0543253-bfd2-41a8-a17f-4a878052671e"](https://doi.org/10.1080/10410236.2018.1437524)
- Olsson, P. (2107). Rescue or Report? The Ethical and Editorial Dilemmas of Crises Journalism, A polis report by, Polis Journalism and Society. Available at <https://blogsmedia.lse.ac.uk/blogs.dir/19/files/2017/07/Rescue-or-report-Olsson.pdf>
- Ozer, E. J.; Best, S. R.; Lipsey, T. L. & Weiss, D. S. (2003). Predictors of Posttraumatic Stress Disorder and Symptoms in Adults: A meta-analysis. Psychological Bulletin. 129(1), 52-73. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.129.1.52>
- Perko, T. (2012). The Role of Mass Media and Journalism in Risk Communication, Journal of Mass Communication and Journalism. 2(2), e.110 doi.org/10.4172/2165-7912.1000e110
- Sajadi, S.N. & Ghanbari, A. (2024). crisis communications; Studying The News Coverage of Natural Crises (Earthquakes and Floods) in Afghanistan in A Recent Decade (2013 to 2023). Journal of Society, Culture, and Media. 12(49). 321-342. (in persian). <https://doi.org/10.22034/scm.2024.193523>
- Towers, S.; Gomez-Lievano, A.; Khan, Ma.; Mubayi, A. & Castillo-Chavez, C. (2105). Contagion in Mass Killings and School Shootings. PLoS ONE 10 (7). e0117259. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0117259>
- Umeogu, B. & Ifeoma, O. (2012). Crisis Journalism and World Peace, Journal of Advances in Applied Sociology, 2(2), 155-158. <https://dx.doi.org/10.4236/aasoci.2012.22021>
- Van Der Haak, B.; Parks, M. & Castells, M. (2012). The Future of Journalism: Networked Journalism. International Journal of Communication. 6, 2923-2938. <https://doi.org/10.17613/0357>
- Ward, S. J.A (2004). The Invention of Journalism Ethics: The Path to Objectivity and Beyond, London: McGill-Queen's University Press. <https://doi.org/10.1515/9780773576384>
- Zhou Sh. (2024). Discursive Space of New Media in Emergency Situations. Literal. 12.192-201. DOI: [10.25136/2409-8698.2024.12.72698](https://doi.org/10.25136/2409-8698.2024.12.72698)

ملاحظات اخلاقی

نویسندگان ابراز داشته اند که اصول اخلاقی را در انجام و انتشار این پژوهش علمی رعایت نموده اند و این موضوع مورد تأیید همه آنهاست.